

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ПТНЗ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

У статті визначено ключові проблеми розвитку педагогічної майстерності майстра виробничого навчання ПТНЗ у системі післядипломної освіти, проаналізовано стан її дослідженості в педагогічній теорії та практиці. Запропоновано авторське бачення шляхів розвитку педагогічної майстерності в майстрів виробничого навчання.

Ключові слова: педагогічна майстерність, виробниче навчання, система післядипломної освіти.

За двадцять років становлення української професійно-технічної освіти однією з її суттєвих проблем стала кадрова криза у сфері виробничого навчання. Її детермінанти визрівали ще в кінці радянського періоду, коли професійно-технічні училища в суспільній свідомості поступово набували іміджу другосортних, а в часи домінування “дикого капіталізму”, де героями часу стали люди в “білих комірцях”, остаточно набули свого деструктиву. Сотні професійно-технічних навчальних закладів припинили своє існування, а тисячі досвідчених майстрів виробничого навчання, втративши роботу, освоювали торговельно-закупівельний спосіб життя на ринках країни.

Нині їх залишилося, за даними О. Щербак [38], понад 20,8 тис. осіб. Їх роль у часи поступового відновлення технологічного процвітання України набуває виняткового значення, а рівень складності поставлених суспільством завдань потребує уваги держави й допомоги педагогічної науки. І справа не тільки в тому, що їхня цільова аудиторія формується з-поміж здебільшого занедбаних дітей, а в тому, що самі майстри виробничого навчання не завжди є носіями педагогічної майстерності. Відсутність фахової педагогічної освіти (40% педагогічних працівників ПТНЗ мають лише технічну освіту), низькоконкурентна система відбору здатних до педагогічної справи осіб технічного профілю; брак інноваційних програм і методик забезпечення ПТНЗ різних типів компетентними кадрами – ось лише невеликий перелік факторів, що стримують рух української профтехосвіти до високих стандартів світової практики.

У такому стані місія системи післядипломної освіти неодмінно зростає, зумовлюючи потребу в упровадженні перманентної професійно-педагогічної освіти з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних і педагогічних технологій, які б відродили нове покоління майстрів виробничого навчання, здатних до ефективної праці в складних і швидкоплинних умовах інформаційного суспільства.

Мета статті – здійснити постановку наукової проблеми розвитку педагогічної майстерності майстра виробничого навчання ПТНЗ у системі післядипломної освіти.

У рамках авторського дослідження нормативно-правовим та ідеологічним підґрунтям виступають Національна доктрина розвитку освіти (2002), Закони України “Про професійно-технічну освіту” (1998), “Про вищу освіту” (2002), Основні напрями реформування професійно-технічної освіти України (1996), Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти України (2004) та інші державні документи [8; 17; 27]. У них високі стандарти професійно-педагогічної підготовленості кадрів у сфері виробничого навчання отримують свою конституційну основу та енергію для фундаментальних педагогічних досліджень.

Саме в них нині триває відродження найбільш цінних і перевірених історичних ідей, інвентаризуються та зрощуються інноваційні резерви кращих здобутків педагогіки (Ш. Амонашвілі, П. Блонський, С. Гессен, М. Гузик, Д. Дьюї, О. Захаренко, І. Зязюн, В. Кан-Калік, Я. Коменський, Я. Корчак, А. Макаренко, К. Роджерс, В. Сухомлинський, К. Ушинський, М. Щетинін).

Здійснивши тривалу наукову апробацію, авторські теорії поступово знаходять своє, більш сфокусоване продовження в працях, присвячених безперервній професійній освіті та її кадровому забезпеченню в системі підвищення кваліфікації (С. Гончаренко, О. Коваленко, В. Луговий, Н. Ничкало, В. Олійник, Л. Сушенцева, О. Щербак).

У ході розв’язання широкого кола теоретичних і прикладних проблем під науковим керівництвом Н. Ничкало на цей час уже розроблено концептуальні засади професійно-технічної освіти в Україні, покладені в основу концепції її розвитку (1991), концепції Державного стандарту ПТО (1998), Концепції розвитку професійно-технічної (професійної) освіти (2004) та інших державних документів.

В. Радкевич, І. Старіковим, О. Щербак визначено актуальні напрями розвитку професійної підготовки виробничого персоналу в умовах сучасного ринку праці [28; 32; 37; 38]. У працях Р. Гуревича, М. Кадемії, М. Копельчака, Н. Ничкало, В. Скакуна, Я. Собка [9; 19; 20; 24; 29; 30; 36] визначено оптимальні моделі організації діяльності професійно-технічних навчальних закладів, науково обґрунтовано систему методичного забезпечення процесу навчання, визначено місце майстрів виробничого навчання в педагогічній системі професійно-технічного навчального закладу.

Окремі аспекти розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання висвітлено в ряді кандидатських і докторських досліджень, присвячених вирішенню актуальних проблем підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів ПТНЗ у системі післядипломної педагогічної освіти. Зокрема, значний інтерес становлять праці Г. Басаргіної [2] (педагогічні умови підвищення професіоналізму майстрів виробничого навчання), О. Кривошеєвої [10] (формування професійної етики майстрів виробничого навчання), В. Кузнецова [11] (розвиток педагогічної культури), Ю. Торби [35] (педагогічна підготовка викладачів спеціальних дисциплін та майстрів виробничого навчання ПТНЗ), В. Олійника [25] (управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників профтехо-

світи), Л. Шевчук [36] (розвиток професійної компетентності викладачів спеціальних дисциплін ПТНЗ), О. Юртаєвої [39] (розвиток професійно-педагогічної компетентності майстрів виробничого навчання ПТНЗ будівельного профілю), О. Ягупової [40] (психологічні аспекти розвитку практичного мислення майстрів виробничого навчання).

У дослідженнях Г. Жукової [5] (формування готовності до професійно-педагогічної діяльності), А. Карельської [7] (формування професійно-педагогічної компетентності), В. Євдокімова [4] (розвиток професійно-педагогічної компетентності) окреслено шляхи формування готовності до професійно-педагогічної діяльності майбутніх майстрів виробничого навчання в умовах коледжу. Підготовці інженерів-педагогів до виховної роботи у ПТНЗ присвячено дослідження О. Макаренко [14].

У контексті розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання ПТНЗ у післядипломній педагогічній освіті на особливу увагу заслуговують праці представників наукової школи І. Зязюна (Є. Барбіна, В. Гриньова, О. Дубасенюк, О. Пехота, С. Сисоєва, Н. Тарасевич та ін.), якими розроблено теоретичні основи формування та вимірювання педагогічної майстерності, виділено окремі її складові. У працях В. Абрамян, М. Барахтян, О. Булатової, Н. Волкової, Г. Переухенко, С. Швидкої подано ефективний методичний інструментарій формування педагогічної майстерності різних категорій педагогів.

Як свідчить аналіз наявних досліджень з проблематики розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання ПТНЗ, на сьогодні не існує чіткого визначення категорії “педагогічна майстерність майстра виробничого навчання ПТНЗ”; не розроблено відповідних критеріїв професійної майстерності; не встановлено взаємозв’язку між рівнем педагогічної майстерності майстра виробничого навчання й успішністю його професійної діяльності, а також між психолого-педагогічною підготовкою в процесі підвищення кваліфікації та рівнем його педагогічної майстерності; не розроблено методичного забезпечення процесу розвитку педагогічної майстерності; не отримано експериментальних доказів того, що розвиток педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання ПТНЗ відбувається в процесі підвищення кваліфікації не стихійно, а цілеспрямовано, під впливом педагогічних методів і прийомів.

У ході наших попередніх досліджень реалізовано окремі заходи, спрямовані на вирішення проблеми розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання ПТНЗ поза межами системи післядипломної педагогічної освіти. Ці дослідження, з одного боку, довели дієвість розроблених форм, методів та засобів розвитку педагогічної майстерності, а з іншого – вказали на доцільність їх упровадження у процес підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання ПТНЗ.

На жаль, розмаїття й велика кількість досліджень з проблем підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів для сфери професійно-технічної освіти надто повільно трансформуються у високу якість професійної діяльності молодих майстрів виробничого навчання, що в сукупнос-

ті дає змогу задекларувати як прогресивну та актуальну ідею розробку системи розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання.

Її перспективність підтверджуються наявністю в теорії та практиці підвищення кваліфікації суперечностей між:

- об'єктивною потребою суспільства у високопрофесійних майстрах виробничого навчання, які б гармонійно поєднували в своїй природі високий рівень фахових і педагогічних компетенцій, та недостатнім рівнем теоретичної та методичної бази для розвитку їхньої педагогічної майстерності в процесі підвищення кваліфікації;

- потребою впровадження індивідуалізованих технологій розвитку педагогічної майстерності та використанням стандартизованих засобів у підвищенні кваліфікації неоднорідного за освітою й досвідом контингенту майстрів виробничого навчання;

- необхідністю побудови процесу підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання на основі сучасних досягнень андрагогіки та практикою використання педагогічних засобів і форм, що традиційно належать до класичної освіти майбутніх педагогів;

- загально визнаним розумінням специфічності умов педагогічної праці майстрів виробничого навчання та недостатнім рівнем насиченості процесу курсової підготовки адекватними контекстними методами;

- необхідністю забезпечення безпосередньої й опосередкованої інформаційними засобами тривалої взаємодії з джерелами розвитку педагогічної майстерності й відсутністю адекватних моделей підтримки та супроводу перманентної самоорганізації цього розвитку в ході виконання професійних функцій.

Прагнення усунути вищезазначені суперечності, оптимально використовуючи матеріальні, особистісні, соціальні, навчально-виховні й інформаційно-комунікаційні резерви інститутів підвищення кваліфікації, детермінує необхідність теоретичного обґрунтування та емпіричної перевірки цілісної концепції розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання.

На нашу думку, для розв'язання задекларованої проблеми слід вирішити як мінімум такі завдання:

1. Проаналізувати стан розробки проблеми розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання в науковій літературі.

2. Визначити сутність і зміст поняття “педагогічна майстерність майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів”.

3. Обґрунтувати критерії, показники та рівні педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів.

4. Обґрунтувати концепцію розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання в системі післядипломної освіти.

5. Розробити технологію розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання в системі післядипломної освіти.

6. Експериментально перевірити ефективність технології розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання ПТНЗ сфери послуг у системі післядипломної освіти.

7. Розробити методичні рекомендації щодо розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання ПТНЗ сфери послуг у системі післядипломної освіти.

Попередній аналіз найбільш перспективних концепцій професійної освіти дає змогу закласти основу для узагальнених гіпотетичних припущень у вигляді висновків до цієї статті.

Висновки. На методологічному рівні розвиток педагогічної майстерності має базуватися на засадах системного, діяльнісного, андрогогічного, гуманістичного, особистісного, контекстного, суб'єктного підходів.

На теоретичному рівні розвиток педагогічної майстерності має ґрунтуватися на розумінні її як комплексу властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі й робить можливим із мінімальними зусиллями та в найкоротші терміни досягати запланованих результатів. При цьому сутність процесу розвитку педагогічної майстерності має подаватися в концептуальній моделі, що інтегруватиме його принципи, використані педагогічні форми та методи, а також етапи, критерії ефективності й очікуваний результат.

На технологічному рівні основою розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання ПТНЗ у процесі підвищення кваліфікації має стати технологія, в основу якої покладено:

- побудову процесу розвитку педагогічної майстерності як перманентної системи;
- попередню діагностику сформованості компетенцій, що лежать в основі педагогічної майстерності з подальшою індивідуалізацією освітньої траєкторії;
- організацію підвищення кваліфікації в закладах післядипломної педагогічної освіти за очно-заочною формою з використанням кредитно-модульних технологій організації навчального процесу;
- включення до навчального процесу таких педагогічних форм і методів: тренінгів педагогічної майстерності, в основу яких покладено розв'язання педагогічних ситуацій; проведення слухачами курсів підвищення кваліфікації навчальних занять за бригадною формою в рамках практики; взаємонавчання в мікрогрупах з метою обміну педагогічним досвідом; виконання в рамках самостійної роботи індивідуалізованих завдань з наступним захистом;
- забезпечення педагогічної підтримки професійно-педагогічного саморозвитку майстрів виробничого навчання в міжкурсовий період.

Список використаної літератури

1. Алексеева Л.П. Личностно ориентированные педагогические технологии повышения квалификации мастеров производственного обучения учреждений НПО / Любовь Петровна Алексеева. – Магнитогорск, 1999.

2. Басаргина Г.В. Педагогические условия повышения профессионализма мастеров производственного обучения в системе профессионального образования / Галина Владимировна Басаргина. – Барнаул, 2005.
3. Гуревич Р.С. Теоретичні та методологічні основи організації навчання у професійно-технічних закладах : монографія / Р.С. Гуревич ; [за ред. С.У. Гончаренка, Р.С. Гуревич]. – К. : Вища шк., 1998. – 228 с.
4. Евдокимов В.В. Развитие профессионально-педагогической компетентности в подготовке мастеров профессионального обучения : дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 / В.В. Евдокимов. – Екатеринбург, 2003. – 244 с.
5. Жукова Г.Н. Формирование готовности к профессионально-педагогической деятельности будущих мастеров производственного обучения : дис. на соискание уч. степени д-ра пед. наук : спец. 13.00.08 / Г.Н. Жукова. – Екатеринбург, 2005. – 423 с.
6. Кадемія М.Ю. Навчально-виховний процес у професійно-технічних закладах / М.Ю. Кадемія, Р.С. Гуревич, Л.С. Шевченко ; [за ред. проф. Р.С. Гуревича]. – Вінниця : Планер, 2010. – 416 с.
7. Карельская А.К. Формирование профессионально-педагогической компетентности будущих мастеров производственного обучения : дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 / А.К. Карельская. – М., 2004. – 332 с.
8. Кваліфікаційні вимоги до майстрів виробничого навчання професійних навчальних закладів на оплату їх праці за відповідними тарифними розрядами, затверджені заступником Міністра освіти України В.О. Зайчук 07.05.1993 р. № 1/9–51.
9. Копельчак М.П. Теоретичні та методичні засади управління навчально-виробничим процесом професійно-технічних навчальних закладів на регіональному рівні: монографія / [М.П. Копельчак, Я.Г. Камінецький, Б.І. Клим, Л.Я. Криницька, Г.В. Субтельна ; за ред. Я.Г. Камінецького]. – Л. : [б. в.], 2004. – С. 179–250.
10. Кривошеева О.І. Формування професійної етики майстрів виробничого навчання в професійно-технічних навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 [Електронний ресурс] / О.І. Кривошеева ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2007. – 20 с.
11. Кузнецов В.В. Развитие педагогической культуры мастеров производственного обучения : дис. на соискание уч. степени д-ра пед. наук : спец. 13.00.01 / Владимир Викторович Кузнецов. – Екатеринбург, 1999. – 278 с.
12. Кушнер Ю.З. Педагогические основы деятельности мастера производственного обучения профтехучилища / Юрий Захарович Кушнер. – Могилев, 1995.
13. Лоне Ю.А. Организационно-педагогические условия развития профессионализма мастера производственного обучения колледжа / Юлия Александровна Лоне. – Челябинск, 2004.
14. Макаренко О.А. Формування готовності майбутніх інженерів-педагогів до виховної діяльності в професійно-технічних навчальних закладах : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / О.А. Макаренко ; Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К., 2006. – 310 с.
15. Макаренко А.С. Собрание сочинений : в 7 т. / А.С. Макаренко. – М. : Педагогика, 1957–1958. – Т. 1. – 1957. – 787 с.; Т. 4. – 1957. – 504 с.; Т. 5. – 1958. – 557 с.
16. Матвеев В.В. Формирование педагогической культуры мастеров производственного обучения профессионального училища / Владимир Васильевич Матвеев. – Чебоксары, 1996.
17. Наказ Міністерства освіти і науки України “Про підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів” від 19.10.2009 р. № 749.
18. Ничкало Н. Проблеми підготовки педагогів для сучасної професійної школи у системі неперервної освіти / Н. Ничкало // Педагог професійної школи : зб. наук. пр /

[редкол.: Н.Г. Ничкало (голова), І.А. Зязюн, О.І. Щербак та ін.] ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К., 2001. – Вип. 1. – С. 17–31.

19. Ничкало Н.Г. Концепція професійної освіти України і завдання майстра виробничого навчання / Н.Г. Ничкало, В.О. Зайчук // Педагогічна книга майстра виробничого навчання : навч.-метод. посіб. для працівників проф. навч.-вихов. закл., студ. пед. ін-тів та слух. закл. післядиплом. освіти / [Н.Г. Ничкало, В.О. Зайчук, Н.М. Розенберг та ін.]. – К. : Вища шк., 1992. – С. 6–14.

20. Ничкало Н.Г. Проблеми підготовки виробничого персоналу у XXI столітті: концептуальний аспект / Н.Г. Ничкало // Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia = Професійна освіта: педагогіка і психологія: укр.-пол., пол.-укр. щорічник / [за ред. Т. Левовицького, І. Зязюна, І. Вільш, Н. Ничкало]. – Ченстохова ; К., 2004. – Вип. 6. – С. 19–35.

21. Ничкало Н.Г. Професійна освіта і навчання у контексті сучасного ринку праці / Н.Г. Ничкало // Нові технології навчання : зб. наук. праць. – К. : Вінниця, 2007. – № 48 (спецвип.). – С. 12–17.

22. Ничкало Н.Г. Профессиональное образование в Украине / [Н.Г. Ничкало, О.И. Щербак, В.В. Томашенко и др.] ; МОН Украины, Национальный наблюдательный центр Украины. – К. : Европейский фонд образования, 2002. – 40 с.

23. Ничкало Н.Г. Современные проблемы подготовки педагогических кадров для профессионально-технических учебных заведений : метод. пособ. / Н.Г. Ничкало, Е.М. Ковальчук, О.И. Щербак ; АПН Украины, Национальный наблюдательный центр Украины. – К. : Наук. світ, 1999. – 46 с.

24. Ничкало Н.Г. Стандарты профессионально-технического образования Украины : метод. пособ. / Н.Г. Ничкало, В.В. Томашенко, О.И. Щербак ; АПН Украины, Национальный наблюдательный центр Украины. – К. : Наук. світ, 2000. – 60 с.

25. Олійник В.В. Теоретико-методологічні засади управління підвищення кваліфікації педагогічних працівників профтехосвіти : дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.01 / Віктор Васильович Олійник. – К., 2004. – 489 с.

26. Платонов Ю.П. Профессионально-педагогическая направленность мастера производственного обучения среднего профтехучилища / Юрий Петрович Платонов. – Ленинград, 1984.

27. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення професійно-технічний навчальний заклад” від 05.08.1998 р. № 1240.

28. Радкевич В.О. Фундаменталізація професійної підготовки виробничого персоналу в умовах ринку праці / В.О. Радкевич // Теорія і практика професійно-технічної освіти в контексті інтеграції України в європейський освітній простір : тези звіт. наук.-практ. конф., 23–24 квіт. 2008 р. / Ін-т професійно-технічної освіти АПН України. – К., 2008. – Ч. 1. – С. 3–6.

29. Скакун В.А. Организация и методика профессионального обучения : учеб. пособ. / В.А. Скакун. – М. : Форум : Инфра-М, 2007. – 336 с.

30. Собко Я.М. Теоретичні та методичні основи інтегративних курсів у професійно-технічній освіті: монографія / Ярослав Максимович Собко; за ред. С.У. Гончаренка. – Л. : Сполом, 2007. – 332 с.

31. Стариков И.М. Методологические основы оперативной системы профессиональной подготовки персонала / И.М. Стариков // Наук.-мет. зб. – К. : Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти, 2010. – Вип. 64. – 156 с.

32. Старіков І.М. Методологічні аспекти удосконалення професійного навчання кадрів у сучасних умовах / І.М. Старіков // Професійно-технічна освіта: науково-методичний журнал. – 2010. – № 3. – С. 12–13.

33. Сухомлинский В.А. О воспитании / В.А. Сухомлинский. – М. : Политиздат, 1975. – 272 с.

34. Таланчук Н.М. Педагогические основы воспитательной деятельности мастера производственного обучения профтехучилища / Николай Михайлович Таланчук. – Казань, 1984.

35. Торба Ю.І. Педагогічна підготовка викладачів спеціальних дисциплін та майстрів виробничого навчання ПТНЗ у системі післядипломної освіти : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Ю.І. Торба ; Центральний ін-т післядипломної педагогічної освіти АПН України. – К., 2004. – 260 с.

36. Шевчук Л.І. Розвиток професійної компетентності викладачів спеціальних дисциплін закладів профтехосвіти у системі післядипломної освіти : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Людмила Іванівна Шевчук. – К., 2001. – 398 с.

37. Щербак О.І. Зміст і форми підготовки майстрів виробничого навчання в індустріально-педагогічних технікумах України (1967–1994) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 / Ольга Іванівна Щербак. – К., 1995. – 315 с.

38. Щербак О.І. Професійно-педагогічна освіта: теорія і практика : монографія / О.І. Щербак ; за ред. Н.Г. Ничкало. – К. : Наук. світ, 2010. – 279 с.

39. Юртаєва О.О. Розвиток професійно-педагогічної компетентності майстрів виробничого навчання будівельного профілю в системі післядипломної педагогічної освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 [Електронний ресурс] / О.О. Юртаєва ; НАПН України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К., 2011. – 20 с.

40. Ягупова О.В. Особливості розвитку практичного мислення майстрів виробничого навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.03 [Електронний ресурс] / О.В. Ягупова ; Укр. інж.-пед. акад. – Х., 2009. – 20 с.

Ковальчук В.И. Постановка проблемы развития педагогического мастерства мастера производственного обучения ПТУЗ в системе последипломного образования

В статье определены ключевые проблемы развития педагогического мастерства мастера производственного обучения профессионально-технического учебного заведения в системе последипломного образования, проанализировано состояние ее изученности в педагогической теории и практике. Предложено авторское видение путей развития педагогического мастерства у мастеров производственного обучения.

Ключевые слова: педагогическое мастерство, производственное обучение, система последипломного образования.

Kovalchuk V. Statement of the problem of teaching skills PTUZ master apprenticeship system of postgraduate education

The article deals with the key problems of pedagogical skills of the professional school masters of postgraduate education, the state of pedagogical theoretical research and practice. The author represents his own vision of the art of teaching of the masters of industrial training.

Key words: pedagogical skills, job training, the system of postgraduate education.